
Gulatinget – Vestlandsmakt gjennom 400 år

Gulatinget var det største lagtinget i Norge frå 900 til 1300 A.D.

- Tingtet var lovgjevande, utøvande og dømmande makt
- Lovområdet femna heile kysten, samt Hallingdal, Setesdal og Valdres.
- Gulatinget er truleg det eldste regionaltinget i Norden
- Gulatingsslagen var det største lovområdet i vikingtiden
- Det startet som eit Allting for Hordaland, Sogn og Fjordane
- Endte opp som et administrasjonssenter for hele kysten

Gulatingslova

- Gulatingslova er den eldste kjende og bevarte lovsamlinga i Norden
- Skrevet på norrønt – ikke latin
- Garanterte bøndene stor grad av selvstyre
- Ligger i Det Kongelige Biblioteket i København
- Sammen med Magnus Lagabøte sin Landslov av 1274
- Kalles «Rantzauboka» etter Christian Rantzau (dansk stattholder til Norge)
- Donerte manuskriptet til biblioteket i begynnelsen av 1700 tallet

Hyerycna sem konogt skepar iodd. þa skal
þat hallda. **Es** þrot soket þan er iodd sellde.

Du es þrot soket þan man er iodd
heyer sellt til stemnu. þa skal þan
hinum stemna a iodd er keppt hayde holsum
manade þiri. oc para i stemnu oc uota þar
þatta sumna. at þrot rupa kaup þeika.
odal nauce skal haya es þan þill. ellar þin er

Dkeppt hayde. **Vin** þamtungs þall.
Þero brodr tyeit oc andask annar
þyr en þader þeika. oc lyit sumr eptet þin
daida. þa skal þan þan lut lesta oðla at þin
tungs þalle. undan þadur brodr sinum. sem
þader hans stod til eptet þadur sinu. **En** eigi

Bma þan þyr lesta en þadur þader þan er
andade. **Her** heyr upp ut gerðar þolk.
ononot skal rada bode oc þanne.
oc yatom ut þozum. eigi eigum
þer þanou leðangrs at þynia til lande enda

Lover i Norge

- 950 Den eldre Gulatingsloven, Frostatingsloven (1250)
- 1274 Magnus Lagabøtes Landslov
- 1604 Christian IV Den norske lov
- 1687 Christian V Den norske lov
- 1814 Grunnloven
- Grunnloven er den femte lovsamlingen i rekken, og den fjerde som gjaldt for hele landet

«Ein komplett lovsamling som
Gulatinglova har det tatt minimum 300
år å utvikle”

Ernst Nordtveit

Innflytelse ut over landegrensene

- Alle stedene de norske vikingene satlet etablerte de Ting
- Thingvellir på Island ble etablert som en følge av sendemannen Ulvljot som var observatør på Gulatinget i 3 år
- Deretter ble Alltinget på Island etablert på Thingvellir etter modell av Gulatinget i 930
- Isle of Man var norsk lydrike i vikingtiden. Tinget på Thynwald eble etablert alt på 860
- Begge disse stedene har tingene fremdeles en politisk betydning
- Tingstedene har en høy nasjonal status

Nord-Atlantisk Tingstadnettverk

- Gulatinget tok initiativ til skipinga av THING nettverket
- Består ved siden av Norge av
- Thingvellir Nasjonalpark, Island
- Tingarnes, Færøyane
- Thynwall Hill, Isle of Man
- Dingwall, Inverness (Skotland Highlands)
- Shetland og Orknøyane (Islands)
- Brattalid, Grønland
- Samarbeid gjennom 3 år i et EU prosjekt - NPP

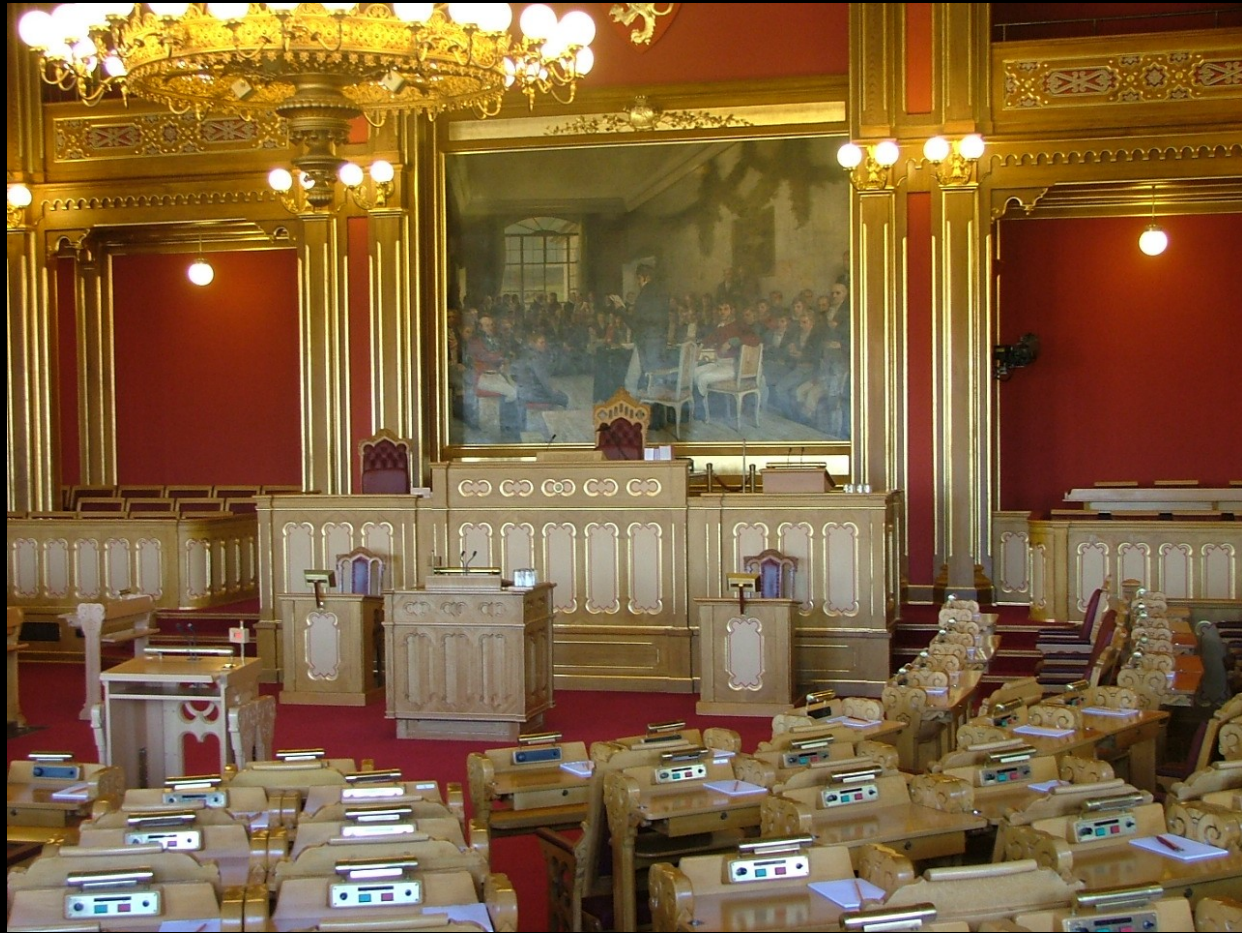

Det unike Gulatinget

- Gulatinget er utgangspunktet for utviklingen av Norge som en egalitær nasjon, basert på folkestyre og rettstatsprinsippet
- Gulatinget er utgangspunktet for at Norge ble samlet til ett rike
- At Norge ble kristnet
- At vi fikk vårt første nasjonale forsvar (Leidangen)
- At vi fikk representasjonsprinsippet i norsk politikk
- Vårt Storting i dag bygger på organisasjonsmodellen som ble etablert på Gulatinget for over 1000 år sidan

Kva formidler historien om Gulatinget?

- Bakgrunnen til, og verdigrunnlaget for den nordiske demokratimodellen
- Verdier, tradisjoner og tankegods demokratiet og rettstaten bygger på i Norden
- At et fungerende rettsgrunnlag er utgangspunktet for et sivilisert samfunn
- At loverket er grunnlaget for utvikling av en rettstat og et fungerende demokrati
- At vi gjennom loverket sikrar ytringsfridom og menneskerettar

“Sogn og Fjordane og Hordaland må sikre at Gulatinget får status som nasjonalt senter for forskning og formidling av regionaltinga si historie ”

Trøndelag og Frostatinget

- Vi har ikkje tid å vente til Vestlandsregionen er sett i 2020
- Behov for forankring av Gulatinget som felles regionalt prosjekt
- Frosta ligg no eit hestehode foran oss
- Utviklingsprosjektet knytt til Frostatinget er lansert som fellesprosjekt i den nye Trøndelagsregionen
- Godt faglig og organisatorisk forankra
- Gode ambassadørar (Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande)
- Tett kontakt med Frostating Lagmannsrett og Justismuseet
- Blir en del av Nasjonaljubileet 2030

Korleis jobbe vidare inn mot den nye Vestlandsregionen?

Vi har ein internasjonal posisjon. Men korleis sikre

- regional prioritering?
- nasjonal prioritering?

gulatinget.no

gulatinget@gulen.kommune.no

[@gulatinget](https://www.facebook.com/gulatinget)

[gulatinget_tusenarsstad](https://www.instagram.com/gulatinget_tusenarsstad)